

KAHEKÜMNE NELJAS PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2021

Mt 17:24–27 (Tn 2:31–41.44; Rm 13:1–7)

24 Kui nad siis¹ Kapernauma tulid, astusid Peetruse juurde templimaksu kogujad ja ütlesid: «Kas teie Õpetaja templimaksu ei maksa?»

25 Peetrus vastas: «Küll Ta maksab.» Ja kui ta koju tuli, ennetas Jeesus teda ja küsis: «Mis sa arvad, Siimon, kelle käest võtavad kuningad maa peal tolli või pearaha? Kas oma poegadelt või võõrastelt?»

26 Aga kui Peetrus ütles: «Võõrastelt», lausus Jeesus talle: «Siis on pojad vabad.

27 Aga et me neid ei ärritaks, mine järvele, heida õng sisse ja võta esimene kala, mis üles tuleb! Ja kui sa tema suu avad, leiad sa hõbeseekli. Võta see ning anna neile minu ja enese eest!»

Sissejuhatus

Esimese evangeeliumi autoriks on kiriku pärimuse järgi Alfeuse poeg Matteus, kelle Jeesus kutsus apostlite hulka Kapernaumas, kus ta pidas tõlneriametit (Mt 9:9). Pärast Jeesuse taevasseinemist tegutses Matteus esialgu Palestiinas; tema hilisema elu kohta meil kindlad teated puuduvad. Kiriku traditsioon märgib paikadena, kuhu ta oma kuulutustööga jõudis, Etioopiat, Pärsiat ja Partiat, kus ta olla ka märtrina surnud.

Vana pärimuse järgi kirjutanud Matteus oma evangeeliumi esmalt aramea keeles, hiljem olla see tõlgitud kreeka keelde. Evangeeliumi tekkeajaks peab varasem pärimus aega enne Jeruusalemma piiramist ja hävitamist aastal 70, uuemad autorid nihutavad evangeeliumi tekkeaja enamasti sellest hilisemaks (väites ühtlasi, et evangeeliumi autor on teadmata).

Üheks Matteuse evangeeliumi silmatorkavaks jooneks on Vana Testamendi prohvetikuulutuste täitumise rõhutamine. Sellest võib järeldada, et Matteusele oli oluline oma kaasmaalaste – ja usukaaslaste – veenmine selles, et Jeesus on tõesti töötatud ja oodatud Messias. Teisalt on Matteuse evangeeliumis selgelt tajutav universaalsuse-taotlus, mis kinnitab, et ligipääs Kristuses ilmunud armule on avatud kõigile rahvastele.

Viimasest tunnistab ka Jeesuse sugupuu kohe evangeeliumi alguses. Kuigi see algab sõnadega «Jeesuse Kristuse, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu» (Mt 1:1), ei ole selle eesmärgiks mitte ainult kinnitada Jeesuse juriidilist põlvnemist Taaveti kuninglikust soost, vaid rõhutada, et Jeesus on «Aabrahami poeg», s.t toosama töötatud Seeme, kelle nimel «õnnistavad endid kõik maailma rahvad» (1Ms 22:28; vrd Gl 3:8).

¹ EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus puudub sõna «siis» (originaalis δέ – «aga»).

Selle universaalsuse-taotlusega sobituvad suurepäraselt ka Matteuse evangeeliumi lõpusõnad: «Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.» (Mt 28:18–20)

Laias laastus jaguneb Matteuse evangeelium kolmeks²:

Mt 1:1–4:16	sissejuhatus ja ettevalmistus;
Mt 4:17–16:20	Jeesuse tegevus Galileas;
Mt 16:17–28:20	Jeesuse teekond Jeruusalemma, kannatused, surm, ülestõusmine ja taevasseminemine.

Matteuse jutustamislaad ei jäta muljet, nagu üritaks ta uskmatut või kõhklevat lugejat veenda, vaid pigem on tegemist selgitava ja õpetusliku tekstiga, mis on mõeldud juba olemasolevale kristlikule kogudusele, kes on juba ära tundnud või just ära tundmas oma kutsumust missiooniks kõigi rahvaste juures. Nii on, nagu öeldud, Matteuse evangeelium ühelt poolt üsna «juutlik» tekst oma rohkete Vana Testamendi tsitaatidega, teisalt aga – ka nendesamade tsitaatide valikut arvestades – avatud ka paganaille.

Suurepäraselt näitavad neid mõlemat poolt Jeesuse avaliku tegevuse alguse kohal seisvad prohvet Jesaja sõnad: «Sebulonimaa ja Naftalimaa, mere teel, sealpool Jordanit, paganate Galilea, rahvas, kes istub pimeduses, on suurt valgust näinud, ja neile, kes istuvad surma maal ja surma varjus – neile tõuseb valgus!» (Mt 4:15j; vrd Js 8:23–9:1), millele evangelist lisab: «Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: «Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!»» (Mt 4:17)

Keelelisi märkuseid

Kapernauma – εἰς Καφαρναοὺμ – nimi Καφαρναοῦμ tuleneb tõenäoliselt heebrea sõnadest כפרנא – «küla», «asupaik», «varjupaik» – ja נחלת – «lohutus», «troost», «kaastunne» –, niisiis võiks seda tõlkida kui «lohutuse paik».

Peetruse [juurde] – τῷ Πέτρῳ – nimi Πέτρος tähendab «kalju».

Templimaksu kogujad – οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες – sõnasõnalt: «didrahmi võtjad».³ Didrahm ehk topeltdrahm oli kahele drahmile ehk poolele seeklile vastav umbes kaheksa ja poole grammi raskune hõbemünt.

² Üks huvitav võimalus Matteuse evangeeliumi algusosa ülesehituse vaatlemisel on selle võrdlemine viie Moosese raamatuga: Mt 1 – alguslood (1Ms); Mt 2 – pagendus Egiptuses ja naasmine (2Ms); Mt 3 – Seadus (3Ms; vrd Mt 3:15); Mt 4 – kõrbes (4Ms); Mt 5–7 – Uus Seadus (5Ms).

³ 1739. aasta Piiblis: «kohtorahha».

Pooleseekline templi heaks kogutav lepitus- või lunaraha rajaneb Moosese Seadusel: «Ja Issand rääkis Moosesega, öeldes: «Kui sa arvestad Iisraeli laste päid, neid, kes ära loetakse, siis andku iga mees oma hinge eest lunaraha Issandale, et neid ei tabaks nuhtlus, kui nad ära loetakse! Igaüks, kes astub äraloetavate hulka, andku pool seeklit püha seekli järgi, kakskümmend geera seeklis; tõstelõiv Issandale on pool seeklit. Igaüks, kes astub äraloetavate hulka, kakskümmend aastat vana ja üle selle, peab andma Issandale tõstelõivu! Rikas ärgu andku rohkem ja kehv ärgu andku vähem kui pool seeklit, kui te annate Issandale tõstelõivu lepituseks oma hingede eest! Võta Iisraeli lastelt lepitusraha ja kasuta seda kogudusetelgi teenistuseks; see meenutagu Issanda ees Iisraeli lapsi, et saaksite lepitust oma hingedele!»» (2Ms 30:11–16)

Õpetaja – ὁ διδάσκαλος – sõna διδάσκαλος – «õpetaja», «juhendaja», «meister» – tuleneb verbist διδάσκω – «õpetama», «juhendama».

Templimaksu – τὰ δίδραχμα – sõnasõnalt: «didrahmi».

Ei maksa – οὐ τελεῖ – sõna τελέω – «maksma» – tähendusvarjundiks on ettenähtud kohustuse täitmine.⁴

Peetrus vastas – λέγει – sõnasõnalt: «[ta] ütleb».⁵

Küll Ta maksab – ναί – sõna ναί tähendab «jah», «muidugi», «kindel see», «tõsi», «just», niisiis võiks Peetruse vastuse tõlkida «Muidugi!» või «Igal juhul!» või «Kindla peale!»⁶

Jeesus – ὁ Ἰησοῦς – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יהושע ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Ja küsis – λέγων – sõnasõnalt: «üteldes» (olevik).

Siimon – nimi Σίμων tuleneb heebrea nimest שמון – «ta on kuulnud».

Kuningad – οἱ βασιλεῖς – sõna βασιλεύς – «kuningas», «valitseja» – tuleneb tõenäoliselt sõnast βίσις, mis antud kontekstis tähistab kõrgemal kohal seismist.

⁴ Tundub, et 1739. aasta Piiblis on püütud seda tähendusvarjundit edasi anda, tõlkides: «Eks teie õppetaja kohtorahha ärra ei maksa?»

⁵ Viimases eestikeelses piibliredaktsioonis (ja ka EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus) on originaalis kasutatud oleviku ajavorm tõlgitud tihtipeale lihtminevikuks. Tegemist on väga kahetsusväärse stilistilise eksimusega, kuna oleviku kasutamine taolistes kohtades on oluline jutustuse dünaamika tajumiseks. Nii 1968. aasta kui 1989. aasta tõlgetes (nagu ka vanemates) on oleviku ajavorm enamasti säilitatud.

⁶ Elmar Salumaa tõlgib: «Jah, küll.» (Matteuse rõõmusõnum. Tallinn 2001. Lk 502)

Tolli – τέλη – sõna τέλος tähendab «lõpp», «lõppeesmärk», ka «otstarve» ning «see, mis tuleb teha/saavutada», siit tulenevalt ka «kohustus», «koormis», «toll», «tollimaks».

Pearaha – κῆνσον – sõna κῆνσος tuleneb ladina sõnast *census* – «[rahva-] loendus», siit ka «pearaha».

Võõrastelt – ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων – sõna ἀλλότριος tähendab eeskätt «[kellelegi] teisele kuuluv», «[kellegi] teise hulka kuuluv», «[keegi] teine», siit tulenevalt ka «võõras».

Lausus – ἔφη – sõna φημί – «ütleva», «lausuma», «teada andma» – pärineb arvatavasti samast algtüvest nagu sõnad φῶς – «valgus» – ja φάινω – «valge ette tooma», «avaldama», «ilmutama» –, nii et selle juurde võib kuuluda pidulikkus ja positiivses mõttes deklaratiivsus.

Ei ärritaks – μὴ σκανδαλίσωμεν – sõna σκανδαλίζω tähendab «komistuskiviks olema», «komistama panema», «ärritama», «pahandama».⁷

Hõbeseekli – στατήρα – στατήρ – sõnasõnalt: «stateeri». Siin ei peeta silmas mitte Atika stateeri, vaid sellest umbes kaks korda rohkem kaalunud püha hõbeseeklit (või foiniikia seeklit), millest piisas kahe inimese templimaksuks.

Minu ja enese eest – ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ – sõnasõnalt: «minu ja enda vastu» – taoline sõnakasutus viitab templimaksu algupärale lepitus- ehk lunarahana.

Sisuline analüüs

Matteuse evangeeliumi seitsmeteistkümnnes peatükk toob meieni esmalt Jeesuse muutmise loo ning seejärel jutustuse langetõbise poisi tervendamisest. Nii ühele kui teisele järgneb Kristuse kannatuste ja surma ettekuulutus. Kaheksateistkümnendas peatükis on esmalt juttu sellest, kes on suurim taevariigis – et seda olla, peab saama väikseks nagu laps –, seejärel patust ja patule ahvatlemisest hoidumisest ning viimaks üksteisele andeks andmisest, mis peaks Jumala halastusele ja andestusele mõeldes olema midagi enesestmõistetavat igauhe jaoks, kes tahab olla Jeesuse jänger ja Jumala perekonna (või majapidamise) liige.

Jutustus templimaksust seitsmeteistkümnenda peatüki lõpul kuulub ilmselt kokku eelnevaga, iseäranis Jeesuse kannatuste, surma ja ülestõusmise kuulutusega, seetõttu on siin kindlasti tegemist millegi enamaga kui lihtsalt esimestele kristlastele antud kodukorra-laadse juhisega oma suhete korraldamiseks Jeruusalemma templiga. Et

⁷ 1739. aasta Piiblis: «mitte ei pahhanda»; 1968. aasta piiblitõlkes: «mitte pahandada».

tegemist ei ole pelgalt viimasega, sellest tunnistab juba tõsiasi, et Jeesus kõneleb vaid enda ja Peetruse templimaksust, andmata poole sõnagagi mõista, et see, mida Ta teeb, puudutaks kuidagi ka teisi jüngreid.

Jeesus oli juba kogenud variseride ja kirjatundjate vaenu ning Talle oli saanud osaks etteheiteid nii Moosese Seaduse kui esiisadelt päritud tavade väidetava eiramise pärast. Templimaksu kogujad, kes tulevad nüüd Peetruse juurde, pidades teda võib-olla Jeesuse usaldus- või koguni teatavas mõttes Tema ja Ta jüngrite kõneisikuks, ei näi olevat otseselt vaenulikult meelestatud, ent viisist, kuidas nad oma küsimuse esitavad, võib järeldada, et kui nad ka ei taha Jeesust proovile panna, siis nad vähemalt ootavad («senise kogemuse» ehk tegelikult eelarvamuste põhjal) eitavat vastust. Meie 1739. aasta piiblitõlge näib püüdvat seda edasi anda: «Eks teie õppetaja kohtorahha ärra ei maksa?»

Peetruse vastus paistab olevat ettekõike tõrjuv: «Küll Ta maksab!» Originaalis kõlab see märksa lühemalt ja samal ajal paljuütlevamalt: *Ναί* – «Jah!», «Küll!», «Muidugi!»⁸ Peetrus ei tea ju isegi, kuidas selle asjaga on, ja Matteuse järgnevast meisterlikust kirjeldusest on näha, et see küsimus lausa vaevas teda: ta läks koju ja Jeesus «ennetas» teda, teades mitte ainult seda, mis on sündinud, vaid ka seda, mille üle Peetrus on koduteel olles juurelnud ja mida ta on Temalt kohe-kohe küsimas.

Jeesuse pöördumine Siimona poole võis olla viimasele üsna ehmatav: ilma igasuguse sissejuhatuseta «Mis sa arvad, Siimon?» ning seejärel ekskursid ilmamaa kuningate maksupoliitikasse. Jeesuse sõnadest kostab etteheide või isegi teatav hurjutamine, umbes nagu: «Kas sa ikka veel ei saa aru...» Samal ajal kasutab Jeesus olukorda aga võimalusena jagada Peetrusele põhjapanevat õpetust: tempel on Jumala koda, seega on Jumal templi tegelik valitseja ehk kuningas, ning Jeesus ja Tema jüngrid – eeskätt muidugi Tema ise, aga Tema kaudu ka Ta jüngrid – on selle Kuninga lapsed, järelikult vabad templile maksu maksmisest.

Jeesus siiski laseb Peetrusel maksuraha ära viia, ent teeb seda täiesti suveräänsel viisil, näidates selgelt, et kuigi see raha annetatakse Tema ja Peetruse eest (või «vastu» – vt viimast keelelist märkust), ei ole see otseselt Tema raha, s.t Jeesus ei lähe vastuollu sellega, mida Ta oli hetk tagasi ütelnud poegade ja nende vabaduse kohta. Veelgi enam: Jeesus kasutab olukorda ka selle demonstreerimiseks, et Temal kui Kuninga Pojal on meelevald absoluutselt kõige, nii inimeste kui muu loodu, ja isegi mitte üksnes praeguse, vaid tulevasegi üle.⁹

⁸ Loe: «Jätke mind ometi rahule!»

⁹ Sõna *εὐρίσκω* – «leidma» – on originaalis tuleviku vormis: *εὐρίσκω* – «saad leidma». Tuleviku ajavorm viitab kreeka keeles enamasti millelegi, mille toimuma saamine on kindel ja kavatsatud, s.t Jeesus ei sõltu siin juhusest, vaid kõik leiab aset Tema kindlal teadmisel ja tahtmisel.

Jeesuse põhjendus tundub olevat eeskätt pragmaatiline: «Et me neid ei ärritaks...» See võib tunduda veidi kummaline, kuna üldiselt, kui küsimus on «vastaste ärritamises», ei ole Jeesus kuigi diplomaatiline ega peenetundeline. Niisiis on mõistlik näha ka siin midagi enam, näiteks seda, mida Jeesus teisel väljendab sõnadega «Minu tund ei ole veel tulnud.» (Jh 2:4) Sest ärritamisest, pahandamisest ja komistuskiviks saamisest ei pääse Jeesuse puhul üle ega ümber: «Sest juudid nõuavad tunnustähti ja kreekased otsivad tarkust, meie aga kuulutame ristilöödud Kristust, kes on juutidele ärrituseks («skandaaliks» – σκάνδαλον) ja paganaile narruseks.» (1Kr 1:22j)

Nagu öeldud, on templimaksu lugu seotud vahetult eelneva ettekuulutusega Kristuse kannatustest, surmast ja ülestõusmisest. Jeesuse käest nõutud didrahmi näol oli tegemist Moosese Seaduses ette nähtud lepitus- või pigem lunarahaga, mida kord aastas pidid maksma kõik vähemalt kahekümneaastased mehed Iisraelis ning mida kasutati templi, eeskätt seal toimetatava ohvriteenistuse tarvis. See oli raha, mille eest need, kes kuulusid Jumalale, ennast n-ö vabaks ostsid (kuigi see ei tähenda, nagu ei oleks nad pärast seda enam Jumalale kuulunud).

Kristus ei vaja taolist lunastamist – esiteks seetõttu, et Ta on, nagu Ta Peetrusele ütleb, Kuninga Poeg, kes on niigi vaba (võiksime öelda: kes on Vabadus ise), teiseks aga seetõttu, et Tema ongi Kuningas.

Aga Jeesus on midagi veelgi enam: Ta on ise ka tempel ja ohver ja igavene Ülempreester, kes annab iseennast lunaks kogu maailma eest. Ta ei anna mitte ühte või kahte didrahmi, nagu siin templimaksu loos, ega isegi mitte kümnet tuhandet talenti, nagu peagi järgnevas tähendamissõnas armulisest kuningast ja tema kalgisüdamelisest sulasest (Mt 18:23–35), vaid Ta annab iseennast: «Teid pole lunastatud kaduvate asjadega, hõbeda või kullaga teie tühisest esiisadelt päritud eluviisist, vaid Kristuse kui laitmatu ja puhta Talle kalli verega.» (1Pt 1:18j)

Me näeme, kuidas lihtne lugu templimaksu maksmisest või mittemaksmisest ja sellega kaasnevast järjekordsest kalapüügiimest¹⁰ muutub ühtäkki millekski märksa sügavamaks.

Peetruse käest küsitakse, kas Tema Õpetaja ei kavatsegi lunaraha ära maksta – Peetrus vastab: «Küll Ta maksab!», teadmata, millisest lunarahast tegelikult jutt käib. Või õigemini mõistmata, sest alles äsja oli Jeesus seda talle ja teisele jüngritele ütelnud: «Inimese Poeg antakse inimeste kätte ja nad tapavad Tema ja kolmandal päeval äratatakse Ta üles.» (Mt 17:22j)

Jeesus ütleb Peetrusele, et nii Tema kui Tema omad on vabad, kuna nad ei ole mitte

¹⁰ Kas pole tähelepanuväärne, et nii Peetruse kui teiste Jeesuse jüngrite hulga kuulunud professionaalsete kalameeste puhul peetakse iga korda, kui nad mõne kala kätte saavad, imeks?

võõrad, vaid omad, lausa pojad – aga selle vabaduse hinnaks on see, et Ta «peab minema Jeruusalemma ja palju kannatama vanemate ja ülempreestrite ja kirjatundjate poolt ning tapetama ja kolmandal päeval üles äratatama» (Mt 16:21).¹¹

On oluline rõhutada, et Jeesus ei kõnele templimaksu loos mitte endast kui Pojast ainsuses, vaid endast ja oma jüngritest kui poegadest mitmuses, viidates nõnda sellele, et Temas teostuv lunastus toob vabaduse kõigile Tema omadele, s.t neile, kes Temasse usuvad ja Talle järgnevad. Kusjuures, nagu kohe näeme, ei sõltu sellest lunastusest osasaamine ega Kuninga lapseks olemine mitte inimese suurusest, vaid vastupidi, sellest, kui väikseks keegi on valmis ja võimeline saama (vrd Mt 18:1–5).

Mis puutub n-ö pragmaatilisse kellegi mitte ärritamise reeglisse, siis ilmselt on seegi omal kohal – välja arvatud juhul, kui selle hinnaks oleks «risti pahanduse» (või «skandaali» – σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ) kõrvaldamine.

Jutluseks

Kahekümne neljanda Nelipühale järgneva pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Kahe riigi kodanik». Teemat selgitatakse Jumalateenistuste käsiraamatus nõnda: «Kristlase õige kodumaa on taevas. Ometi on ta samal ajal maise ühiskonna liige ja selle keskel vastutav. Kristlased palvetavad valitsejate eest ning täidavad riigi seadusi ja kodanikukohust. Ühiskond kuulub Jumala seatud elukorraldusse, mis kaitseb ja teenib inimelu. Kahjuks võib maine võim vahel Jumalast lahti öelda. Siis sünnib olukord, kus võim tegutseb Jumala tahte vastu, inimese õigusi jalge alla tallates või piirates evangeeliumi vabadust. Sel juhul tuleb kristlastel nii üksikisiku kui kogukonnana kuulata Jumala sõna järgiva südametunnistuse häält.»

Arvatavasti lähtub teemakäsitus Kirikukäsiraamatu lugemiskava esimese lugemisaasta Evangeeliumist (Mt 22:15–22), milleks on jutustus sellest, kuidas variserid püüavad Jeesust meelitada lõksu küsimusega keisrile maksu maksmisest. Jeesus vastab kiuslikule küsimusele kuulsa lausega keisrile keisri oma ja Jumalale oma tagasi andmisest.

Ka kolmanda lugemisaasta kaks esimest pühakirjalugemist on pühapäeva teemaga hästi seostatavad. Vana Testamendi lugemiseks (Tn 2:31–41.44) on Taanieli seletus kuningas Nebukadnetsari unenäole kullast, hõbedast, vasest, rauast ja savist valmistatud hiiglaslikust kujust, mis tähistas üksteisele järgnevaid kuningriike, andes ühtlasi mõista, et kõik siin ilmas, ka poliitilises elus ja maailmaajaloos toimuv on Jumala

¹¹ Kui tahaksime minna lausa allegooriliseks, võiksime seostada kala suust leitava lunaraha Joona tunnustähga: «See kuri ja abielurikkuja sugupõlv nõuab tunnustähte, ent talle ei anta muud kui prohvet Joona tunnustäht, sest nii nagu Joona oli merekoletise kõhus kolm päeva ja kolm ööd, nõnda peab ka Inimese Poeg olema maapõues kolm päeva ja kolm ööd.» (Mt 12:39j)

käes. Epistlik (Rm 13:1–7) on apostel Pauluse manitsussõnad alistuda ja kuuletuda maistele võimudele ning täita nende ees kõik oma kohustused (sh maksude tasumine), kuna «ei ole võimu, mis ei oleks Jumala käest, olemasolevad on aga Jumala seatud».¹²

Kolmanda lugemisaasta Evangeelium pühapäeva teemaga väga hästi ei haaku – ja kui see taandada üksnes pragmaatiliseks õpetussõnaks elada rahumeelselt, täita oma kodanikukohust ning mitte kellegagi vastuollu minna ega kedagi ärritada, siis oleks tegemist evangeeliumitekstile suure ülekohtu tegemisega. Evangeeliumijutustus templimaksust kõneleb, nagu ülal näidatud, millestki märksa suuremast ja olulisemast: tõelisest Lunastajast, kes annab lunarahana mitte enda, vaid kogu maailma eest mitte paar hõbetükki, vaid kõik, mis Tal anda on, s.t iseennast.

Vahest aitavad selle tunnistuse sidumisele pühapäeva teemaga kaasa Jeesuse poolt jüngritele veidi varem öeldud sõnad: «Kui keegi tahab minu järele tulla, siis ta salaku end ning võtku oma rist enese peale ja järgigu mind. Sest kes iganes oma hinge tahab päästa, see kaotab selle; aga kes oma hinge kaotab minu pärast, see leiab selle. Sest mis kasu on inimesel sellest, kui ta kogu maailma kasuks saaks, kuid oma hingele kahju teeks? Või mis lunastushinda võib inimene anda oma hinge eest?» (Mt 16:24–26) Jeesus on Poeg, kes teeb vabaks ning Jumala poegadeks kõik need, kellel on osa Temas teostunud lunastusest – ning kelle järgimisel on kahtlemata mõistlik pidada võimalust mööda rahu kõigi inimestega (vrd Rm 12:18), alati meeles hoides, et meie tõeline ühiskond asub taevas (vrd Fl 3:20).

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Maks, mida Jeesuse [ja Tema jüngrite] käest küsiti, ei olnud mitte riigi-, vaid templimaks, kusjuures sellel oli äärmiselt oluline sümboolne tähendus: tegemist oli lunarahaga, millega kord aastas n-ö osteti vabaks kõik vähemalt kahekümne aasta vanused Iisraeli mehed ja mida kasutati templi ohvriteenistuse toimetamiseks. Niisiis oli selle maksu tasumine mitte ainult märgiks osalemisest Iisraeli ühiskonnaelus ja usukultuses, vaid see tegi maksu tasunust sümboolselt Jumala rahva või koguni Jumala perekonna vaba liikme.
2. Jeesus küll laseb Peetrusel selle maksu nende mõlema eest tasuda, ent annab selgelt mõista, et nad ei ole selleks kohustatud, kuna nad juba on pojad, mitte võõrad (või orjad, kes vajaksid lunastamist). Jeesus on seda Jumala Pojana – ja nagu Ta demonstreerib, sellena, kellel on meelevald kõige, nii inimeste kui looduse, nii oleviku kui tuleviku üle – ning Tema jüngrid nendena, kes kuuluvad Tema juurde ja Temale, olles saanud Temas samuti Jumala lasteks. Me ei ole enam «võõrad ja

¹² Neid Pauluse sõnu ei tohi kuritarvitada türannia õigustamiseks, sest nende õige mõistmise juurde kuulub äratundmine, et Jumala käest saadud võimu tohib teostada ainult kooskõlas Jumala tahtega – nagu ka maisele võimule tohib alluda ainult siis, kui see ei lähe vastuollu Jumala tahtega.

majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed» (Ef 2:19).

3. Jeesus on nii tempel, ohver kui ka preester, kes toob täiusliku lunastusohvri kõigi inimeste eest. Ta ei lunasta meid mitte hõbeda ega kullaga, rääkimata ohvriloomadest ja nende verest, vaid iseenda kannatuste, surma ja ülestõusmise läbi, Ta on «ostnud Jumalale oma verega inimesi kõigist suguharudest ja keeltest ja rahvastest ja paganahõimudest» (Ilm 5:9) ning toonud lepituse nii suurtele kui väikestele, nii rikastele kui kehvadele nende hingede eest (vrd 2Ms 30:15j).